

การลดค่าพิพากษาลงโทษจำคุก

นางสาววาสนา รอดเยี่ยม

007092

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

I 17356052

The Effacement of the Judicial Sentences

Miss Wasana Rod-iem

คณบดีวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

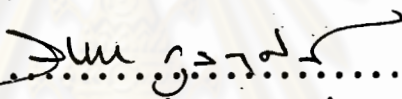
1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก
โดย นางสาววาสนา รอดเยี่ยม
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุล

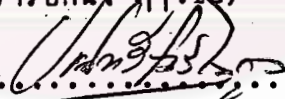
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประภัสร์ นูนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จutha กุลยศย์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์คณิน ภาไชย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชยไถกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก
ชื่อ นิสิต   นางสาววาสนา รอคเยี่ยม
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัชนะชีวะกุล
ภาควิชา   นิติศาสตร์
ปีการศึกษา   2524

บทคัดย่อ

โทษจำคุกนับว่าเป็นโทษที่สามารถครอบคลุมเอาวัตถุประสงค์ของการลงโทษ คือ เพื่อการป้องกัน ทกแทน ช่มชู้ และการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิดไว้ได้อย่างกว้างขวางมากกว่าโทษประเภทอื่น ๆ และโทษจำคุกเป็นโทษที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายมากกว่าโทษฐานอื่นด้วย

เป็นที่ยอมรับกันว่าโทษจำคุกเป็นโทษที่สอดคล้องกับแนวความคิดสมัยปัจจุบัน กล่าวคือ แนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษในปัจจุบันมุ่งหนักไปในเรื่องการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิด เพราะในระยะท้องโทษ รัฐสามารถนำมาตรการในการปรับปรุงแก้ไขต่าง ๆ มาใช้กับผู้ต้องโทษได้โดยสะดวก และมีประสิทธิภาพ แต่ในขณะเดียวกัน โทษจำคุกก็ยังเป็นโทษที่สังคมถือว่าเป็นโทษที่รุนแรง เป็นโทษที่ให้ผลร้ายแก่ผู้ต้องโทษสูง และเป็นโทษที่สังคมรังเกียจมากกว่าโทษฐานอื่น ๆ

ดังนั้น ในการพิจารณาโทษจำคุก และในการปฏิบัติต่อผู้ต้องโทษจำคุกจึงต้องกระทำไปด้วยความระมัดระวัง โดยรัฐได้พยายามหามาตรการอื่นมาใช้แทนโทษจำคุก เช่น การรอกการลงโทษ การพักการลงโทษ การลดวันท้องโทษ การอภัยโทษ และการคุมประพฤติ เป็นต้น ในการลงโทษจำคุกรัฐก็ได้พยายามหามาตรการอื่นมาใช้ควบคู่กับการจำคุก เช่น การฝึกฝนอาชีพ การอบรม ความประพฤติ เป็นต้น

การลงโทษจำคุกนั้น แม้ว่ารัฐจะได้อาศัยความระมัดระวังเพียงใด แต่โทษจำคุกก็ยังมีข้อเสียอยู่มากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อเสียที่ติดคามมาภายหลังการพ้นโทษ อันเนื่องจากการมีมลทินติดตัวผู้พ้นโทษตลอดไป หากคำพิพากษาลงโทษจำคุกนั้นไม่ได้ถูกลบล้างไปอย่างเด็ดขาด

จากการวิจัยในเชิงเอกสารโดยอาศัยหลักอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา ตลอดจนหลักกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของประชาชน พบว่าแนวทางในการลบล้างคำพิพากษามีมานานตั้งแต่สมัยโบราณ โดยการใช้พระราชอำนาจเด็ดขาดในการพระราชทานอภัยโทษ ของกษัตริย์ในระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และในสมัยการปกครองแบบประชาธิปไตย ได้วิวัฒนาการ

มาเป็นวิธีการอภัยโทษ นิรโทษกรรม ล้างมลทิน และการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้อยู่ในอำนาจของฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ปัจจุบันการลดล้างคำพิพากษาในประเทศไทยอาจกำหนดได้ด้วยวิธีการออกกฎหมายนิรโทษกรรม กฎหมายลดล้างมลทิน และการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ของศาล ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การลดล้างคำพิพากษาในประเทศไทยดังกล่าว โดยเฉพาะเพื่อการลดล้างมลทินแก่ผู้พ้นโทษยังไม่สมบูรณ์พอที่จะเอื้ออำนวยกับหลักความยุติธรรมในการลงโทษจำคุกในแง่ของความสิ้นสุดของโทษ กล่าวคือ ในประเทศไทยไม่ได้กำหนดเป็นสิทธิตามกฎหมายแก่ผู้พ้นโทษที่จะขอหรือได้รับการล้างมลทินไว้ แต่จะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้มีอำนาจว่าจะพิจารณาเห็นสมควรออกกฎหมายล้างมลทินแก่ผู้ใดและเมื่อใด ผู้เขียนจึงเสนอแนะให้มีการกำหนดวิธีการล้างมลทินขึ้นเป็นสิทธิของผู้พ้นโทษตามกฎหมาย โดยเฉพาะวิธีการล้างมลทินโดยทางศาล เพื่อให้ศาลได้ไต่สวนความประพฤติของผู้พ้นโทษ และสั่งให้ลดล้างคำพิพากษาไม่ให้เป็นมลทินติดตัวผู้นั้นอีกต่อไป เพื่อเป็นการเสริมให้กระบวนการลงโทษจำคุกในการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิดได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งวิเคราะห์ถึงการลดล้างคำพิพากษาว่า เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมหลักมนุษยธรรมในการลงโทษ และเป็นการส่งเสริมแนวความคิดในการปรับปรุงแก้ไขอีกทางหนึ่งด้วย ตลอดจนวิเคราะห์ถึงการลดล้างคำพิพากษากด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ การอภัยโทษ การนิรโทษกรรม และการล้างมลทิน ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางและวิธีที่เหมาะสมที่ควรจะนำมาใช้สำหรับประเทศไทย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   The Effacement of the Judicial Sentences
Name   Miss Wasana Rod-iem
Thesis Advisor   Asst. Prof. Moorata Watanacheevakul
Department   Law
Academic Year   2524

ABSTRACT

Incarcenation or Imprisonment is one of the most widely accepted form of punishment. It is also a method in which by itself, gives the effect of preventing, deterring and correcting the offenders. And from this concept, the state, therefore have a chance to reform and rehabilitate the offender, so he can come out of prison as a productive member of society and not as a professional criminal or a social waste.

On the contrary, imprisonment is also one of the most condemned method of punishment in the penal system today. It is said to be unhumane, unorthodox and unfruitful as proven again and again by the high volume of the so called "repeated-offenders" that go in and out of jail regularly. It is also said to be a kind of punishment that once imposed upon an individual would leave a permanent "scar" for the rest of that individual's life.

The state, therefore, must not let the innocent be victimized by its insufficient legal system. And if, such victimization did occurred the state must find a way to remedy it promptly. On the other hand, the state must not overlook those in the penitentiary institutions and try to find a way to erase that "scar" once he is out of prison.

According to various literatures on Criminology and Penology, we can see that since the ancient time, human being have conceived ways of curing this so called "scar". In the feudal time the King had power to grant amnesty. And as time progress this power was passed on to the 3 branches (Executive, Legislative and Judicial) of the state.

In Thailand, when we were ruled under the absolute-monarchy, the King had absolute power which again included the power to give "Royal Pardon" to prisoner. Nowadays, we have such instruments as Amnesty Act, Rehabilitation Act or revision of procedure. These instruments are also being exercised by the different executive power.

The writer disagree that such acts alone are sufficient for the sake of justice. The writer feels that the judicial brance of government should play more of a leading role in this aspect. This thesis therefore will be emphasized on the concept of the effacement of judicial sentences by the judicial branch which the writer feels will be of some benefit, more or less.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา-
ดลบุตร ศาสตราจารย์ คนึง ภาไชย รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไชวโกลด คณะกรรมการ
สอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาใช้เวลาในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และได้ให้คำแนะนำที่มีคุณค่า จน
สามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงลงได้ และขอขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา-
วัชนะชีวะกุล ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในเนื้อหา และวิธีการเขียนวิทยานิพนธ์
ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขร่างวิทยานิพนธ์ กับขอขอบคุณ คุณประภัสร์ จงสงวน ที่ช่วยในการ
จัดทำบทคัดย่อ เป็นภาษาอังกฤษ

ในการค้นหาข้อมูล ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณนันทิ จิตสว่าง นักค้นคว้า 5 กรมราชทัณฑ์
ที่ให้คำแนะนำในค่านข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยโทษของประเทศญี่ปุ่น และขอขอบคุณ คุณสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์
ที่กรุณาแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับการล้างมลทินของประเทศอังกฤษ ทั้งกรุณาบรรยายสรุปข้อมูลดังกล่าว
ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากแก่การศึกษาวิเคราะห์และทำให้งานวิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอขอบคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ๖

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ๗

กิตติกรรมประกาศ ๗

บทนำ 1

ตอนที่ 1 คำพิพากษาลงโทษจำคุก

บทที่

บททั่วไป 3

1. กระบวนการในการมีคำพิพากษาลงโทษจำคุก 5

การพิจารณาคดีพิพากษา 8

ก. วิธีดำเนินการต่อผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด 8

ข. การพิพากษาคดี 10

การวางโทษจำคุก 11

ก. บททั่วไปเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ 11

ข. การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำคุก 12

2. การปฏิบัติตามคำพิพากษาลงโทษจำคุก 21

โทษจำคุก ประวัติ และการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์

ในการลงโทษ 21

การปฏิบัติของผู้ต้องโทษจำคุกในเรือนจำ 23

การปลดปล่อยผู้ต้องโทษ 26

ก. การปลดปล่อยเมื่อครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา 27

ข. การพักการลงโทษ 28

ค. การลดวันต้องโทษ 31

	หน้า
ง. การอภิโษ	32
3. ผลของคำพิพากษาลงโทษจำคุก	37
ผลของคำพิพากษาลงโทษจำคุกในขณะรับโทษ	37
ก. ผลทางเศรษฐกิจ	37
ข. ผลทางสังคม	38
ค. ผลกระทบต่อคุณภาพของผู้นโทษ	38
ผลของคำพิพากษาลงโทษจำคุกต่อผู้นโทษ	39
ก. การถูกตัดสิทธิโดยมทัณัติของกฎหมาย	39
ข. ปัญหาการเข้าสู่สังคม	48
การส่งเคราะห์ผู้นโทษ	51
ก. การช่วยเหลือในกระบวนการส่งเคราะห์ผู้นโทษ	52
ข. ข้อขัดข้องของกระบวนการช่วยเหลือผู้นโทษ	55
ประโยชน์และผลเสียของการคงไว้ซึ่งผลของคำพิพากษาลงโทษ จำคุกต่อผู้นโทษ	56
ก. ประโยชน์	57
ข. ผลเสีย	57

ตอนที่ 2 การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก

บท

บททั่วไป	65
1. การลบล้างคำพิพากษาโดยวิธีการรอนัดคดีใหม่	67
แนวความคิดและเหตุผล	70
อำนาจหน้าที่และวิธีการ	71

	หน้า
ก. เงื่อนไขในการขอหรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่	71
ข. บุคคลผู้มีสิทธิขอหรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่	74
ค. ผลของการยื่นคำขอหรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่	75
ง. การพิจารณาคดีที่ขอหรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่	75
ผลของคำพิพากษาคดีที่ขอหรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่	78
ก. ผลทางกฎหมาย	78
ข. ผลทางจิตใจ	80
2. การเปลี่ยนแปลงผลของคำพิพากษาลงโทษจำคุก	83
การอภัยโทษ	83
ก. แนวความคิดและเหตุผล	84
ข. วิธีการอภัยโทษ	87
ค. ผลของการอภัยโทษ	96
การนิรโทษกรรม	104
ก. แนวความคิดและเหตุผล	105
ข. อำนาจหน้าที่ และวิธีการ	106
ค. ผลของการนิรโทษกรรม	113
การล้างมลทิน	117
ก. แนวความคิดและเหตุผล	117
ข. อำนาจหน้าที่และวิธีการ	119
1. การล้างมลทินในประเทศไทย	120
2. การล้างมลทินในประเทศฝรั่งเศส	123

	หน้า
3. การล้างมลทินในประเทศญี่ปุ่น	129
4. การล้างมลทินในประเทศอังกฤษ	131
ค. ผลของการล้างมลทิน	133
1. ผลของการล้างมลทินในประเทศไทย	134
2. ผลของการล้างมลทินในประเทศฝรั่งเศส	135
3. ผลของการล้างมลทิน(การให้คืนสิทธิ)ในประเทศญี่ปุ่น ...	137
4. ผลของการล้างมลทินในประเทศอังกฤษ	137
ง. ปัญหาการบังคับใช้วิธีการล้างมลทินกับวิธีการเพื่อความ	
ความปลอดภัย	138
บทสรุปเสนอแนะ	144
บรรณานุกรม	151
ประวัติ	160

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย